

Wat is het goede? Waar komt het kwaad vandaan? Hoe zitten wij eigenlijk in elkaar? Wat is ons doel en hoe kunnen wij goede mensen worden? Deze vragen hebben de Amsterdamse schrijver en kunstenaar Dirck Volckertsz Coornhert (1522-1590) een leven lang beziggehouden. Zijn ideeën over de mens en diens morele mogelijkheden zijn tegenwoordig vrijwel volledig vergeten.

Maar in de zestiende eeuw deden ze behoorlijk wat stof opwaaien, niet in de laatste plaats omdat Coornhert er een ethiek van zelfwerkzaamheid mee verkondigde. Hij geloofde dat elk mens via redelijk inzicht en voortdurende oefening volmaaktheid kon bereiken. Iedereen heeft zijn geluk en zaligheid dus in eigen hand. Grote nadruk legde Coornhert hierbij op de rede, het "voncxken des Godlijcken Lichts", aan elk mens gegeven om tot ware kennis en een oprecht leven te komen. Deze rationalistische moraal leerde later, in de zeventiende-eeuwse Republiek, een van de voedingsbodems vormen voor de ontwikkeling en verspreiding van radicalere vormen van rationalisme.

Coornhert in het klein wil Coornhert opnieuw onder de aandacht brengen als ethisch denker. Voor dit boek zijn veertien korte en toegankelijke teksten uit Coornherts omvangrijke oeuvre in hedendaags Nederlands hertaald. Zij gaan over thema's als deugd en de passies, onwetendheid en het kwaad, wil en vrijheid, kennis en volmaakbaarheid. Elke tekst wordt kort ingeleid. Samen geven ze een gevarieerd en vaak verrassend beeld van de morele denkbeelden van een van de meest invloedrijke Nederlandstalige auteurs uit de zestiende eeuw.

Ruben Buys is filosoof en ideeënhistoricus. Eerder publiceerde hij over lekenfilosofie in de late middeleeuwen en vroege moderniteit. Hij schreef onder andere De kunst van het weldenken, dat de Praemium Erasmianum Studieprijs 2010 won en in De Groene Amsterdammer tot de beste boeken van 2009 werd gerekend.

AMSTERDAM UNIVERSITY PRESS
WWW.AUP.NL